

Tzemach Tzedek
Ohr HaTorah
Parshas Tazria
אָדָם כִּי יִהְיֶה בְעוֹר בְּשָׂרוֹ שְׂאֵת

<p>A person who will have on the skin of his flesh a swelling or scab or bright spot, and it becomes in the skin of his flesh a plague of tzaraas, and he shall be brought to Aharon the Kohen, etc. And it must be explained why it says specifically “אָדָם” (adam – person) and not “אִישׁ” (ish – man).</p>	<p>אָדָם* כִּי יִהְיֶה בְעוֹר בְּשָׂרוֹ שְׂאֵת אוֹ סַפְחַת אוֹ בְּהֵרַת וְהָיָה בְעוֹר בְּשָׂרוֹ לְנֹגַע צָרְעַת וְהוּבָא אֶל אַהֲרֹן הַכֹּהֵן כו'. וְצָרִיד לומר לְמַה נֶאֱמַר אָדָם דְּוָקָא וְלֹא אִישׁ</p>
<p>The idea is as follows: in the Midrash Rabbah on Parshas Tazria (15:9), it explains: “אָדָם’—either אָדָם (person) or דָּם (blood).” That is, the person is composed half of water and half of blood. When he merits (i.e., acts righteously), neither do the waters overpower the blood, nor does the blood overpower the waters. But when he sins, etc., the blood becomes greater than the water and he becomes a metzora (leper)—as it says: “אָדָם אוֹ דָּם.”</p>	<p>וְהֵעֲנִנוּ, דְּהֵנָּה בְּמִדְרַ"ש רַבָּה פְּרָשַׁת תְּזַרְיעַ פֶּט"ו פִּירְשׁ: אָדָם אוֹ דָּם. וְהֵינּוּ, כִּי הָאָדָם מְשֻׁקֵּל חֲצִיּוֹ מֵיַם וְחֲצִיּוֹ דָּם. בְּשַׁעֲהָ שֶׁהוּא זֹכָה – לֹא הַמַּיִם רַבִּים עַל הַדָּם וְלֹא הַדָּם רַב עַל הַמַּיִם. וּבְזַמַּן שֶׁחֹטֵא כו', הַדָּם רַבִּים עַל הַמַּיִם וְנַעֲשֶׂה מְצוֹרַע – הֵהוּא דְכֹתִיב אָדָם אוֹ דָּם,</p>
<p>This means that the plagues (nega'im) come from the withdrawal of the water-element and the dominance of the blood-element. And this concept applies specifically to the term “אָדָם,” which denotes integration. When one is integrated from many life-forces together, then he is called “אָדָם.”</p>	<p>וְהֵינּוּ, שֶׁהַנֹּגְעִים בָּאִים מֵהַסְּתַלְקוּת חֵלֶק הַמַּיִם וּמֵהַתְּגַבְרוּת חֵלֶק הַדָּם. וְזֶה שֵׁיִד בְּאָדָם דְּוָקָא – שְׂשֵׁם אָדָם מוֹרָה עַל הַהֲתַפְּלוּת. כְּשֶׁנִּכְלַל מֵרַבִּים בְּחַיֵּי יַחַד, אִזּוֹ נִקְרָא אָדָם.</p>
<p>For behold, there is [the terminology of] adam, ish, enosh, gever, etc. The distinction between the level of ish and the level of adam is: ish is from the word esh (fire)—it is a single quality, namely fire and enthusiasm.</p>	<p>כִּי הִנֵּה יֵשׁ: אָדָם, אִישׁ, אֲנוּשׁ, גִּבֵּר כו'. וְהַפְּרָשׁ בֵּין בְּחִינַת אִישׁ לְבְּחִינַת אָדָם – כִּי "אִישׁ" הוּא מְלִשׁוֹן "אִשׁ", וְהָרִי זֶה בְּחִינָה אַחַת, דְּהֵינּוּ בְּחִינַת אִשׁ וְהַתְּלַבּוּת,</p>
<p>And even though it is a very high level—therefore called “Ish”—ish with a yud, and even with Moshe it says the term “ish,” as it says: “for this Moshe—the ish”—nevertheless, the term “ish” implies only one dimension.</p>	<p>וְאִף שֶׁהִיא בְּחִינָה גְבוּהָה מְאֹד, שְׁלִכּוֹן נִקְרָא אִישׁ – "אִשׁ יו"ד". וְגַם בְּמִשְׁהָ כְּתוּב לְשׁוֹן "אִישׁ", כְּמוֹ שְׂפָתוֹב: "כִּי זֶה מִשְׁהָ הָאִישׁ", עַל כָּל פְּנִיִם – קְרִיאַת שֵׁם "אִישׁ" רוּמְזוֹ שֶׁהוּא רַק בְּחִינָה אַחַת.</p>
<p>But the level of “adam” is a quality of integration of chessed, din, rachamim (chesed-gevurah-tiferes)—that is, a level of ultimate completion.</p>	<p>אֲבָל בְּחִינַת "אָדָם" הִיא בְּחִינַת הַתְּכַלְלוּת חַד"ר (חֶסֶד, דִּין, רַחֲמִים), שֶׁהִיא בְּחִינַת תְּכֵלֶת הַשְּׁלֵמוֹת יוֹתֵר.</p>
<p>Therefore, our Sages said in Derech Eretz Rabbah, chapter 31, that adam is a miniature world, meaning that he possesses the qualities of all things in the world; and it said “adam” specifically because only “adam” includes everything together.</p>	<p>וְלִכֵּן אָמְרוּ רַז"ל בְּאֲדָר"ן פָּרָק ל"א – שֶׁהָאָדָם הוּא עוֹלָם קָטָן כו', וְהֵינּוּ שְׂנַמְצָא בּוֹ בְּחִינַת הַהֲתַפְּלוּת כו'. וְחֹשֵׁב שֵׁם כָּל הַדְּבָרִים שֵׁיִשׁ בְּעוֹלָם שֵׁיִשְׁנָם בְּאָדָם גַּם כֵּן. וְאָמְרוּ אָדָם דְּוָקָא – לְהִיּוֹת כִּי אָדָם דְּוָקָא הוּא הַכֹּל מִכָּל הַדְּבָרִים יַחַד.</p>

Tzemach Tzedek

Ohr HaTorah

Parshas Tazria

אָדָם פֿי יִהְיֶה בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ שָׂאָת

<p>Likewise, in the creation of man, the verse used the word “adam” specifically, and not “ish” or “enosh,” etc., like by Kayin where it says “I have acquired an ish,” and by Noach it says “Noach, a righteous ish.” This is because the world was created in its full form; therefore, man was created in his highest level—which is called “adam.”</p>	<p>וְכֵן בְּבְרִיאַת הָאָדָם קָרְאוּ הַכְּתוּב אָדָם דּוֹקָא, וְלֹא "אִישׁ" אוֹ "אֵנוֹשׁ" כּו', כְּמוֹ בְּקִיּוֹן שְׁפָתוֹב: "קִנִּיתִי אִישׁ", וּבְנִחַת נְאֻמֶּר: "נָח אִישׁ צַדִּיק". וְהִטְעַם – מִפְּנֵי כִּי הָעוֹלָם עַל מְלוֹאוֹ נִבְרָא, לְכֵן בְּרָא אֶת הָאָדָם בְּמַעְלָתוֹ הַיּוֹתֵר גְּבוּהָה – שֶׁהוּא מֵה שְׁנִיקְרָא אָדָם.</p>
<p>And in Bereishis Rabbah (12:8), our Sages said that adam is composed of both upper and lower realms so that there would not be jealousy in the works of creation—that the upper beings not be greater than the lower ones.</p>	<p>וּבְרַבְרָה בְּרֵאשִׁית פְּרִשְׁת י"ב אָמְרוּ רַז"ל – שֶׁהָאָדָם כְּלוּל מִן הָעֲלִיּוֹנִים וּמִן הַתַּחְתּוֹנִים, כְּדֵי שְׁלֹא תִהְיֶה קִנְיָהּ בְּמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית – שְׁלֹא יִהְיֶה הָעֲלִיּוֹנִים יְתוֹתְרִים עַל הַתַּחְתּוֹנִים.</p>
<p>And likewise, in Midrash Tehillim, chapter 8, it enumerates what aspects come from the upper realms and what from the lower realms. It turns out that man is a general being who includes everything.</p>	<p>וְכֵן בְּפְרִשְׁת ח"י – חֲשַׁבּוּ מֵה שֶׁהוּא מִן הָעֲלִיּוֹנִים וּמֵה שֶׁהוּא מִן הַתַּחְתּוֹנִים. וְנִמְצָא פִּי הָאָדָם הוּא כְּלָלִי 'שְׁכּוֹלֵל הַכֹּל כּו'.</p>
<p>And in the language of Kabbalah, <i>ish</i> is called a “point” (nekudah), for it is only a single point. But <i>adam</i> is called a “form” (partzuf), which is a complete configuration in the aspect of integration.</p>	<p>וּבְלִשׁוֹן הַקַּבָּלָה, הֵנָּה "אִישׁ" נִקְרָא "נְקוּדָה", שֶׁהוּא רֶק נְקוּדָה אַחַת. אָבָל "אָדָם" נִקְרָא "פְּרִצּוּף", שֶׁהוּא פְּרִצּוּף שְׁלֵם בְּבְחִינַת הַהִתְכַּלְלוּת.</p>
<p>Also, <i>adam</i> has the numerical value of 45 (mem-heh), corresponding to the Divine Name “Mah” (ה"מ), which is inward-facing (milgaw), and it is the path of Atzilus (emanation), meaning a path that connects chessed and gevurah, etc.</p>	<p>גַּם "אָדָם" גִּימְטְרִיָּא "מ"ה" – בְּחִינַת שֵׁם "מ"ה" מְלֻגָּא, דְּאִיהוּ אוֹרַח אֲצִילוֹת כּו'. פִּירוּשׁ: "אוֹרַח" – דְּרָדָה הַמְּחַבֵּר חֶסֶד וּגְבוּרָה כּו'.</p>
<p>And also, <i>adam</i> means “I will resemble the Supernal” (<i>adameh l'Elyon</i>)—which is a very high level.</p>	<p>וְגַם "אָדָם" – "אֲדַמָּה לְעִלְיוֹן", שֶׁהוּא בְּחִינַה גְּבוּהָה מְאֹד.</p>
<p>(And to understand the explanation of the difference between <i>adam</i> and <i>ish</i>, and also to understand how <i>adam</i> has the numerical value of 45, which is the Divine Name Mah [ה"מ], which is the path of Atzilus that connects chesed and gevurah, and also how <i>adam</i> means “I will resemble the Supernal”—first one must explain the quality of the human species, namely that he is a speaker.</p>	<p>וְלִקְבִּין בִּיאוֹר עֲנִינוּ הַהִפְרָשׁ בֵּין אָדָם לְאִישׁ, וְגַם לְקְבִּין אִיךָ אָדָם גִּימְטְרִיָּא "מ"ה", דְּאִיהוּ אוֹרַח אֲצִילוֹת שְׁמֻחַבֵּר חו"ג, וְגַם אָדָם "אֲדַמָּה לְעִלְיוֹן" – צְרִיךָ תַּחֲלָה עֲנִינוּ מַעְלַת סוּג הָאָדָם שֶׁהוּא הָיִתּוֹ מְדַבֵּר.</p>
<p>As it says, “And man became a living soul,” and the Targum and Targum Yonasan translate it as “a speaking spirit.”</p>	<p>כַּאֲשֶׁר כְּתוּב: "וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה", וְתַרְגוּם וְכֵן "ת"י: "לְרוּחַ מְמַלְלָא".</p>

Tzemach Tzedek

Ohr HaTorah

Parshas Tazria

אדם כי יהיה בעור בשרו שאת

<p>For behold, the four elements (earth, water, air, fire—ראשי תיבות) correspond to the four classifications of creation: mineral, plant, animal, and human (<i>domem, tzomeach, chai, medaber</i>), as explained in Likkutei Torah, Parshas Pinchas, the first discourse on “Tzav es Bnei Yisrael,” page 63.</p>	<p>כי הנה ד' יסודות – ארמ"ע (אש, רוח, מים, עפר) – הם נגד ד' בחינות דצ"ח"מ (דומם, צומח, חי, מדבר), כמו שכתוב בלקוטי תורה פרשת פנחס בד"ב בור המתחיל "צו את בני ישראל" הראשון, עמוד ס"ג</p>
<p>Earth corresponds to the mineral (<i>domem</i>), water corresponds to the plant (<i>tzomeach</i>), since water causes all kinds of growth and pleasure—as it is written: “Fortunate are those who sow by all waters.”</p>	<p>עפר הוא בחינת דומם, ומים הוא בחינת צומח – שהרי המים מצמיחים כל מיני תענוג, וככתוב: "אשריכם", "זרעי על כל מים"</p>
<p>And fire corresponds to the animal (<i>chai</i>), for regarding the angels it says: “His ministers are a flaming fire” (Tehillim 104:4), and these are the four beasts of the chariot—face of a lion, face of an ox, etc.—which are the roots from which the souls of animals and beasts below descend, as is known from what is written in the Zohar.</p>	<p>ואש הוא בחינת חי – כי במלאכים נאמר: "משרתיו אש להט" (תהלים ק"ד:ד), והם ד' חיות המרכבה: פני אריה, פני שור, כו', שהם הם המקורים שמהם משתלשלים נפשות הבהמות והחיות שלמטה</p>
<p>(As is known from what is stated in the Zohar; and see also in the discourse on “Bayom HaShemini Atzeres” [not printed], that the root of animal souls descend from the level of the ox-face in the chariot, and their bodies are made of flaming fire—“His ministers are a flaming fire.”)</p>	<p>כנודע ממה שנאמר בזהר. וראה גם בד"ב בור המתחיל "ביום השמיני עצרת", שלא נדפס, ששרש נפשות הבהמות משתלשלים מבחינת פני שור שבמרכבה, וגופם הוא מאש להט – כמו שכתוב: "משרתיו אש", "להט"</p>
<p>But man is superior and distinct from the animals, and his root is from the level of the <i>adam</i> on the Throne. His primary distinction is that he is a speaker.</p>	<p>ורק האדם – שהוא נבדל במעלה על הבהמות, ושרשו הוא מבחינת "אדם" שעל הפסא, והרי עקר הבדלו – הוא במה שהוא מדבר</p>
<p>For intelligence (<i>seichel</i>) also exists among animals—for instance, the fox is considered the cleverest of beasts, and all animals possess some intelligence.</p>	<p>שהרי שכל נמצא גם בבהמות – וכמו השועל שנהשב לפקח שביחיות, וקצת שכל יש בכל הבהמות</p>
<p>For example, they protect themselves from danger and avoid falling into pits; they pursue their food, and they understand the voice of the one who leads them.</p>	<p>שהרי תשמור את עצמה מנזק – שלא תפל באחת הפחים; ותמשך אחר מאכלה; וכן תבין קול המנהיגה</p>
<p>As it is written: “The ox knows its owner, and the donkey its master’s feeding trough” (Yeshayahu 1:3)—so we see they possess some measure of intelligence and awareness.</p>	<p>וככתוב: "ידע שור קוניה ותמור אבוס בעליו" (ישעיהו א:ג) – שנמצא יש להם קצת שכל ודעת</p>
<p>Thus, it is understood that the main superiority of man is in his being a <i>speaker</i>.</p>	<p>אם כן, מוכן שעקר יתרון האדם – במה שהוא מדבר</p>

Tzemach Tzedek

Ohr HaTorah

Parshas Tazria

אדם פי יהיה בעור בשרו שאת

<p>However, it must be explained, for the verse says (Koheles 3:19): “And the superiority of man over animal is naught, for all is vanity.” And according to the plain meaning, we must ask: how can the superiority of man over beast be considered as nothing and null? Do we not clearly observe a great distinction between man and beast?</p>	<p>ואמנם צריך לומר, דהרי כתוב (קהלת ג', י"ט): "ומותר האדם מן הבהמה אין כי הכל הבל", ולפי פשוטו צריך לומר – איך יחשב לאין ואפס מותר האדם מן הבהמה? הלא אנו רואים הבדל גדול! מהאדם לבהמה</p>
<p>Moreover, man is classified as a unique species unto himself due to his being a <i>speaker</i>, which is what elevates his status and advantage over the category of living creatures (<i>chai</i>).</p>	<p>וגם – הנה האדם נחלק לסוג בפני עצמו, שהוא היותו מדבר, שבזה גבה מעלתו ויתרונו על בהינת החי</p>
<p>However, the explanation is that the Targum translates that verse as referring to the wicked. And it can be explained because earlier in that verse it says: “For the fate of man and the fate of beast—they have one fate: as one dies, so dies the other...”</p>	<p>אבל הענין – דבת"י פירש שזה קאי על הרשעים. ויש לומר – מפני שבתחלת הפסוק נאמר: "כי מקרה בני האדם ומקרה הבהמה ומקרה אהד להם – כמות זה כן", "מית זה כו</p>
<p>Therefore, it (the verse) is interpreted about the wicked—as is also explained in Parshas Noach (Bereishis 11:5) regarding the verse: “The city and the tower which the sons of man built,” where Rashi explains: “The sons of the wicked man.”</p>	<p>לכן פירש זה על הרשעים, כמו שכתוב בפרשת נח: "את העיר ואת המגדל אשר בנו בני האדם" (בראשית י"א:ה) – ע"ש בפירוש רש"י: "בני האדם הרשע</p>
<p>Therefore, the verse compares them (the wicked) to animals. And the Targum interprets that as referring to <i>impure animals</i>.</p>	<p>ולכן דמה אותם הבהמות. ופירוש בת"י – הינו לבהמות טמאות</p>
<p>However, in the commentary <i>Seder HaYom</i> on Koheles, section 20, it states: “The matter is to distance pride and arrogance from man.”</p>	<p>אבל בסדר היום, בפירוש לקהלת כ', כתוב וזה לשונו: "הענין הוא להרחיק הגאונה וגדל לבב מבני האדם</p>
<p>“For even though the Creator, may He be blessed, has magnified and wondrously made man with wondrous wisdom, and made him in the likeness of G-d with intellect and understanding, and created him more perfect than all the other creatures...”</p>	<p>שעם היות שבהורא יתברך הגדיל והפליא לעשות" בתקמה נפלאה את בני האדם, ועשה אותו פדמות אלקים בתקמה ובתבונה, וברא אותו שלם מכל... הנבראים כלם</p>
<p>“...nevertheless, he should not become haughty because of this. Rather, he should look at his material aspects and consider himself inwardly like a beast—when he sees that their fate is the same: as this one dies, so dies that one. And so too in all other respects...”</p>	<p>על כל פנים אין לו להתגאות מפני כן, אלא ראוי לו לראות עניני החומר אשר לו, ולחשב עצמו בינו לבין עצמו כבהמה – בראותו כי מקרה אהד להם: כמות זה כן... מות זה, וכן בכל שאר עניניו</p>
<p>“...for ‘man has no superiority over beast,’ and ‘all go to one place,’ even though the soul of man is pure, hewn from beneath the Throne of Glory and a portion of G-d above...”</p>	<p>פי האדם מן הבהמה אין, והכל הולך אל מקום אהד" – אף על פי שנשמתו של זה טהורה, חצובה מתחת... כסא הכבוד, והיא חלק אלוהה ממעל</p>

Tzemach Tzedek

Ohr HaTorah

Parshas Tazria

אדם פי יהיה בעור בשרו שאת

<p>“...while the animal has no soul, only a vital spirit which descends downward—still, this is a hidden matter. And who knows whether the soul will return to its source or not? Therefore, one should not become arrogant.” (end quote).</p>	<p>ונה אין לו נשמה – רק רוח חיוני היורד למטה, עם כל זה – זה דבר נעלם, ומי יודע אם תשוב אל מקורה או לא תשוב? ואם כן – אין לו להתגאות מפני כד. – עכ"ל</p>
<p>But this is difficult—for the Mishnah says (Avos 3:14): “Beloved is man, for he was created in the image [of G-d]...”</p>	<p>וקשה – דהרי אמרו (פרקי אבות פרק ג', משנה י"ד): "הכיב אדם שנברא בצלם כו".</p>
<p>And elsewhere I have written that the categories of <i>Domem, Tzomeach, Chai, Medaber</i> (D–Tz–Ch–M) correspond to the worlds of <i>Atzilus, Beriah, Yetzirah, Asiyah</i> (A–B–Y–A). Thus, <i>Domem, Tzomeach, Chai</i> are from the level of <i>Beriah, Yetzirah,</i> and <i>Asiyah,</i> and <i>adam</i> (man) is from the level of <i>Atzilus</i>.</p>	<p>ובמקום אחר כתבתי, פי דצ"ח הם נגד אבי"ע – אם כן, דצ"ח הם בבחינת בי"ע, והאדם בבחינת אצילות.</p>
<p>And there is no comparison at all between <i>Beriah-Yetzirah-Asiyah</i> and <i>Atzilus</i>. So how can it say, “The superiority of man over animal is nothing”?</p>	<p>ואין ערוף בי"ע לאצילות – ואם כן, איד נאמר: "ומותר האדם מן הבהמה אין"?</p>
<p>And in <i>Chovos HaLevavos</i>, Parshas Bereishis, on the verse “And He blew into his nostrils,” he explains that the word “nothing” (<i>ayin</i>) is similar to the verse “and wisdom comes from nothing,” (<i>Iyov 28:12</i>) as explained in <i>Likkutei Torah</i>, end of Parshas <i>Bechukosai</i>.</p>	<p>והבחינה פשוט בראשית על הפסוק "ויפח באפיו" פירש, דמה שכתוב "אין" – הוא על דרך: "והחכמה מאין תמצא" (איוב כ"ח:י"ב), כמו שנאמר בלקוטי תורה סוף פרשת בחקתי</p>
<p>But then the question returns: what does it mean when it says “for all is vanity”?</p>	<p>"וקשה – אם כן, מהו "פי הכל הבל"?</p>
<p>And it may be explained based on what is written in <i>Midrash Tehillim</i>, Psalm 92, that the verse “Vanity of vanities... all is vanity” refers to the day of <i>Shabbos</i>.</p>	<p>ואפשר לומר על דרך מה שכתוב במדרש תהלים סימן צ"ב, דמה שכתוב: "הבל הבלים כו", הכל הבל – קאי על יום השבת.</p>
<p>(But at first glance this is astonishing—<i>Shabbos</i> is the level of wisdom, and it has been explained elsewhere that <i>Shabbos</i> is the level of <i>mochin de'Abba</i>, which is above the entire order of the worlds. See <i>Likkutei Torah</i>, Parshas <i>Tzav</i>, on the maamar <i>Matzah Zo</i>.)</p>	<p>ולכאורה יפלא – הלא שבת הוא בחינת חכמה, ונתבאר במקום אחר ששבת הוא בחינת מוחין דאבא, שהוא למעלה מהשתלשלות – ראה בלקוטי תורה (פ"רשת צו ב"ד בור המתחיל "מצה זו</p>
<p>But the matter is that <i>Shabbos</i> is called “hevel” (vanity) similar to what is said in <i>Midrash Koheles</i> on the verse “I said in my heart” (<i>Koheles 2:1</i>), p. 72b: the Torah that man learns in this world is vanity compared to the Torah of the World to Come.</p>	<p>אבל הענין – דמה ששבת נקרא "הבל", צריך לומר שזהו על דרך מה שכתוב במדרש קהלת על הפסוק "אמרתי אני בלבי" (קהלת ב', א'), דף ע"ב ע"ב – שהתורה שנהאדם לומד בעולם הזה "הבל" היא לגבי התורה שבעולם הבא.</p>

Tzemach Tzedek

Ohr HaTorah

Parshas Tazria

אדם פי יהיה בעור בשרו שאת

<p>That is, because the Torah of this world is merely the “cast-off” of supernal wisdom, for it extends only from the level of the <i>hairs</i> of Abba (father), drawing from the level of Mazla (the supernal source).</p>	<p>וְצָרִיד לומר – שְׁזוּהוּ מִפְּנֵי כִּי "נוֹבְלוֹת הַחֲכָמָה שֶׁלְמַעְלָה – תּוֹרָה", וְהִגְנוּ – שֶׁנִּמְשָׁכָה רַק מִבְּחִינַת שְׁעָרוֹת דְּאָבָא, יוֹנֵק מִמְּזוּלָא.</p>
<p>This is the meaning of the verse “And wisdom comes from nothing”—that is, from a level that is called <i>ayin</i> (nothing), and is considered as <i>not</i> in relation to G-d’s essence.</p>	<p>וְזוּהוּ פִּירוּשׁ "וְהַחֲכָמָה מֵאֵין תִּמְצָא" – מִבְּחִינַת שְׁהִיא "אֵין", וְכֹלּוּם לֹא חֻשֵׁב לְגַבֵּי עֲצָמוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ.</p>
<p>But in the future there will be a revelation from the hidden source (<i>Mocha Stimaa</i>) that is higher than the level of the “hairs,” as explained in <i>Or HaTorah</i> by the Mitteler Rebbe on the verse “And He smote the edge of Moav.”</p>	<p>אֲבָל לְעֵתִיד לְבוֹא – יִהְיֶה גִילּוּי מִמּוֹ"ס (מוֹחָא סְתִימָא) – שֶׁהוּא לְמַעְלָה מִבְּחִינַת הַשְּׁעָרוֹת, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּאוֹר הַתּוֹרָה מִהַאֲדוֹן הַמְּצוּלָע נ"ע עַל הַפְּסוּק "וַיַּחֲזֵן פְּאֵתַי". מוֹאָב.</p>
<p>(And see also the discourse “Sing to Him, Make Music to Him” on the level of song in Torah—which is the <i>ta’amim</i> [musical notes] of Torah—the melody in Torah, which is presently hidden but will be revealed in the future.</p>	<p>וְרָאָה גַם בְּד"בּוֹר הַמִּתְחִיל "שִׁירוֹ לוֹ, זְמִירוֹ לוֹ" (– בְּעֵנֵן שִׁיר שֶׁבַתּוֹרָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת טַעְמֵי הַתּוֹרָה, בְּחִינַת הַנְּגִינָה שֶׁבַתּוֹרָה, שֶׁלֹּא נִתְגַּלוּ עַכְשָׁיו – וְלְעֵתִיד יִתְגַּלֶּה בְּחִינַת טַעְמֵי תּוֹרָה, בְּחִינַת שִׁיר, שֶׁעָלִיו נֶאֱמַר: "וְאֶהְיֶה", "שֶׁשְׁשָׁעִים יוֹם יוֹם</p>
<p>And also in the unpublished discourse “Sixty are the queens” regarding <i>TaNtA”A</i>, where <i>ta’amim</i> correspond to Kesser [crown].</p>	<p>וְרָאָה גַם בְּד"בּוֹר הַמִּתְחִיל "שִׁשִּׁים הֵמָּה מְלָכוֹת" (שֶׁלֹּא (גַּדְפֵס), בְּעֵנֵן טַנְת"א – שֶׁפִּירוּשׁ טַעְמִים בְּכֶתֶר</p>
<p>Therefore, the level of <i>ayin</i>, from which wisdom is found—though it is extremely exalted—nonetheless, relative to G-d’s essence, it is still called “nothing,” since it is as naught compared to Him.</p>	<p>וְאִם כֵּן – בְּחִינַת "אֵין", שֶׁמִּמֶּנָּה תִּמְצָא הַחֲכָמָה – עִם שְׁהִיא בְּחִינַת עֲלִיּוֹנָה מְאֹד, עַל כָּל פְּנִיּוֹת לְגַבֵּי עֲצָמוֹתוֹ, יִתְבָּרַךְ – נִקְרָא "אֵין", מִשּׁוּם דְּכֻלָּא חֻשֵׁב</p>
<p>Just like the supernal Kesser (Crown)—even though it is a radiant light, it is black [insignificant] compared to the Ein Sof, as explained in <i>Likkutei Torah</i> on <i>Shir HaShirim</i>, the first discourse on “Black I am, but beautiful,” at the end of the section.</p>	<p>וְכֵמוֹ "כֶּתֶר עֲלִיוֹן" – אֵף עַל גַּב דְּאִיהוּ אוֹר צַח, אוֹכֵם הוּא לְגַבֵּי אוֹר-אֵין-סוֹף, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּלִקּוּטֵי תּוֹרָה עַל שִׁיר הַשִּׁירִים בְּד"בּוֹר הַמִּתְחִיל "שְׁחוֹרָה אָנִי וְנֹאנָה" – 'דְּרוּשׁ הֶרְאִשׁוֹן, סוֹף פֶּרֶק ב</p>
<p>So too here: the superiority of man (<i>Atzilus</i>) over animal (<i>Beriah-Yetzirah-Asiyah</i>) is merely <i>ayin</i>—the level from which “wisdom is found from nothing.”</p>	<p>וְאִם כֵּן – עַל דֶּרֶךְ זֶה, "מוֹתֵר הָאָדָם" (אֲצִילוֹת) "מֵן הַבְּהֵמָה" (בִּי"ע) – הוּא רַק "אֵין", בְּחִינַת: "וְהַחֲכָמָה מֵאֵין תִּמְצָא</p>
<p>“For all is vanity”—because the source of all emanation is from the level of <i>hevel</i> (breath), which emerges from the hair, and similarly from the breaths (<i>hevelim</i>) of the inner limbs of Adam Kadmon, etc.</p>	<p>כִּי הַכֹּל הֶבֶל" – שֶׁמְקוֹר הַתְּהוּוֹת מִבְּחִינַת "הֶבֶל" הַנִּמְשָׁךְ מִהַשְּׁעָרָה, וְכֵן מִבְּחִינַת "הֶבֶלִים" דְּאֵח"פ דְּאָדָם 'קַדְמוֹן כּו</p>

Tzemach Tzedek

Ohr HaTorah

Parshas Tazria

אדם פי יהיה בעור בשרו שאת

<p>But in the future, there will be a revelation from the essence of Adam Kadmon, and likewise a revelation of the inner Shabbos.</p>	<p>אבל לעתיד לבוא – יהיה גילוי מעצמותו של אדם 'אדמון כו', וכן לעתיד יהיה גילוי "שבת בשבתו" כו</p>
<p>(And therefore, relative to the future revelation of “Shabbos within Shabbos,” the current level of Shabbos is considered <i>hevel</i> [breath, vanity].)</p>	<p>ולכן לגבי "שבתו של שבת", שיתגלה לעתיד – נחשב ('שבת דעכשו בבחינת "הבל" כו</p>
<p>And to understand the connection between the quality of speech in man and the statement that “the superiority of man over beast is <i>ayin</i> (nothing),” what is the relation between speech and <i>ayin</i>?</p>	<p>ולהבין שיכות בחינת מעלת הדבור שבאדם – למה ש"מותר האדם מן הבהמה" הוא בבחינת "אין" – מהו "שיף בחינת דבור ל"אין</p>
<p>The matter is as follows: the root of speech—although it appears that the letters emerge from the articulators: ע from the throat, ק from the palate, טלנ"ת from the tongue, צ from the teeth, בומ"ף from the lips—</p>	<p>והענין הוא – דהנה שרש ענין הדבור, אף פי לכאורה נראה שהאותיות יוצאות מן המוצאות: אחה"ע מהגרון, גיכ"ק מהתיף, דטלנ"ת מהלשון, זסשר"ץ מהשנים, – בומ"ף מהשפתים</p>
<p>In truth, this is not so. The root of the letters is in the essence of the soul; it is only that they are <i>set in the mouth</i>, as stated in <i>Sefer Yetzirah</i>.</p>	<p>אמנם באמת אינו כן – ששרש האותיות הוא בעצמות הנפש, רק שקבעו בפה – כמו שכתוב בספר היצירה</p>
<p>For the emergence of the letters from the articulators is not like the sound coming from a musical instrument, where one strikes the strings of a harp, for example—since that would require time and deliberation to maneuver the articulators to form letters.</p>	<p>שהרי יציאת האותיות מן המוצאות – אינה כמו יציאת הקול מן כלי זמר, שהוא על-ידי שמכים בחוטי הכנור, עד משל – שהרי היה צריך שהיית זמן וישוב הדעת, איך לנענע המוצאות שיוציאו את האותיות</p>
<p>As explained in <i>Torah Or</i>, in the maamar beginning <i>Mezuzah MiYemin</i>,</p>	<p>כמו שנאמר בתורה אור, ב"ד"בור המתחיל "מזוזה", "מימין"</p>
<p>Rather, the root of the letters is in the essence of the soul—in the level of <i>maskil</i>, the source of wisdom, or even in the pre-intellect, as explained in <i>Iggeres HaKodesh</i>, siman 5, in the maamar <i>Vayaas Dovid Shem</i>.</p>	<p>אלא ששרש האותיות – הוא מעצמות הנפש, בבחינת "משפיל", מקור התקמה – או בבחינת קדמות השכל, כמו שכתוב באגרת הקדוש סימן ה', ב"ד"בור המתחיל "ויצע דוד שם".</p>
<p>And the letters themselves are what move the articulators—such that when one desires to speak, the letters themselves activate the articulators to express the sound of the <i>breath of the heart</i>.</p>	<p>והאותיות הם המנענעים את המוצאות – שבשרוץה לדבר, אז האותיות מנענעים את המוצאות, שיוציאו "את קול"הבל הלב</p>

Tzemach Tzedek

Ohr HaTorah

Parshas Tazria

אדם פי יהיה בעור בשרו שאת

<p>(And see what is written regarding the forming of the expression of the voice, which emerges simply from the breath of the heart, in the <i>siddur</i>, in the Rosh Hashanah prayer, in the maamar <i>Hashem, Open My Lips</i>.)</p>	<p>וראה מענגן חתוך הברת הקול הפשוט היוצא מהלב (הלב – בסדור, בתפלת ראש השנה, בד"בור המתחיל ("אדני שפתי תפתח").</p>
<p>to produce the articulation and differentiation of the letters in their combinations into words. And even though letters are garments for the intellect—for it is through the letters that the intellect is understood—</p>	<p>להשמע חתוך והבדל האותיות בצירופי התבות.... והגם פי האותיות הם לבוש לשכל – שהרי על-ידי – האותיות מבינים השכל</p>
<p>that is, through the letters of speech one transmits the intellect to another, and through the letters of thought one understands it within himself—</p>	<p>והינו – שעל-ידי אותיות הדבור הוא משפיע השכל, לזולתו, ועל-ידי אותיות המחשבה מבין בעצמו</p>
<p>for without them it is impossible to grasp the intellect from the level of a “flashing spark” at all—</p>	<p>שבלעדיהם אי אפשר להבין ההשכלה מבחינת ברק – המבריק פלל</p>
<p>it follows that letters are only garments for the essential light of intellect.</p>	<p>נמצא – האותיות הם רק לבושים לעצם אור ההשכלה</p>
<p>Nevertheless, the root of the letters is higher than the level of intellect, which is like the flashing spark.</p>	<p>מקל מקום – שרש האותיות הוא למעלה מבחינת השכל – דברק המבריק</p>
<p>For they stem from the externality of the higher level, which becomes a garment for the level beneath it, as explained in <i>Torah Or</i>, Parshas Miketz, in the maamar <i>Mezuzah MiYemin</i>, subsection <i>Uve'ur Hadavar</i>.</p>	<p>והם מבחינת חיצוניות שבעליון – שנעשה לבוש לתחתון ממנו – כמו שכתוב בתורה אור, פרשת מקץ, בד"בור המתחיל "מזוזה מימין" – סדו"ת "ובאור הדבר".</p>
<p>Therefore, we see that a particular concept can be expressed in any letters one chooses. For example, Tosafos, the Rosh, and the Ran—although they all express the same concept, each expresses it with different letters.</p>	<p>ולכן אנו רואים – שענגן השכל יכולים לואמרו באיזה אותיות שירצה. וכמו תוספות וראש ור"ן – שהגם שכלם אומרים שכל אחד – עם כל זה כל אחד ואומר באותיות אחרות</p>
<p>This is because the letters are part of the essence of the soul, as explained in the maamar <i>Mezuzah MiYemin</i>, that the soul is filled with letters.</p>	<p>והינו – מפני שהאותיות הם בעצם הנפש, וכמו שכתוב בבאור "מזוזה מימין" – שהנפש מלאה אותיות</p>
<p>However, they are not visible and revealed as they are in the essence of the soul—meaning in the pre-intellect.</p>	<p>רק שאינם נראים ומתגלים כמו שהם בעצמות הנפש – הינו בקדמות השכל</p>
<p>Their primary revelation occurs in the intellect—that is, when one needs to comprehend a concept, then the letters are revealed from the desire of the soul in order to become a garment for the intellect.</p>	<p>ועיקר גלויים הוא בשכל – דהינו, כשצריף להבין איזה שכל – אז מתגלים בחינת האותיות מרצון הנפש, כדי להיות לבוש לשכל – דברק המבריק</p>

Tzemach Tzedek

Ohr HaTorah

Parshas Tazria

אָדָם פִּי יִהְיֶה בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ שָׂאָת

<p>Which draws from the level of <i>maskil</i>. And through the intermediary of this garment of the letters of thought, the intellect comes into the level of grasp and comprehension for oneself.</p>	<p>לְשׂוֹמְשֵׁי מִבְּחִינַת מְשֻׁכֵּל. וְעַל־יְדֵי אֲמֻצָּעוֹת לְבוּשׁ זֶה – דְּאוֹתֵיּוֹת הַמְחַשְׁבָּה – יָבוֹא הַשְּׂכָל לְבְחִינַת הַשְּׂגָה וְהַבְנָה לְעֻצְמוֹ.</p>
<p>And through the letters of speech, the intellect is also transmitted to another.</p>	<p>וְעַל־יְדֵי אוֹתֵיּוֹת הַדְּבָר – יוֹשֵׁג גַּם לְזוּלָתוֹ כּוּ</p>
<p>And this is what the Targum translates on the verse “And man became a living soul”—“a speaking spirit”—that man’s greatness as a speaker comes from the level of <i>ruach</i> (spirit),</p>	<p>וְזֶהוּ מֵהַ שְׂתַרְגְּמוֹ עַל: "וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה" – "לְרוּחַ מְמַלְאָ", שְׂמַעְלַת הָאָדָם – הָיִתּוֹ מְדַבֵּר – הֵנָּה, זֶהוּ מִבְּחִינַת רוּחַ</p>
<p>which is the level of air, and its root is in <i>primordial air</i> (<i>avir kadmon</i>), etc.</p>	<p>שֶׁהוּא בְּחִינַת אוֹר, וְשָׂרְשׁוֹ – בְּבְחִינַת "אוֹר קַדְמוֹן" כּוּ</p>

[NOTE: Summary

This profound maamar explores the distinction between אָדָם (adam) and אִישׁ (ish), emphasizing that *adam* represents a deeper, more integrated level of human identity. Unlike *ish*, which implies a singular trait (fire, passion), *adam* denotes a harmonious integration (*hiskalelus*) of multiple soul faculties—reflecting a complete human being as designed in the image of G-d.

The Tzemach Tzedek explains that the uniqueness of man lies in his capacity for **speech**, which stems not merely from physical articulation (the five sources of sound), but from the **essence of the soul**. Speech originates in the innermost levels of *seichel* (intellect) and even beyond, in the *koach hamaskil*—the soul's root of insight—manifesting through the “breath of the heart.”

Furthermore, he delves into the meaning of the verse “אֵין – וּמוֹתֵר הָאָדָם מִן הַבְּהֵמָה – אֵין” – the superiority of man over beast is nothing.” This, he says, reflects the concept that man’s higher faculties, though immensely lofty, are still *nothing* compared to G-d’s essence (*atzmus*). In truth, speech itself, and even intellect, is rooted in “ayin” — a divine nothingness that transcends comprehension. Even Shabbos, associated with *mochin d’Abba* (divine wisdom), is considered “hevel” (vanity) in contrast to the future revelation of “**Shabbos within Shabbos**”—the ultimate inner delight to be revealed in the World to Come.

Thus, speech—man’s defining trait—is deeply linked to his **source in ayin**, a hidden realm that enables connection to the Infinite. Yet, until the full revelation of the essence in the Messianic era, all human expression remains a limited outer garment (*levush*) relative to the soul’s essence.

Practical Takeaway

Tzemach Tzedek

Ohr HaTorah

Parshas Tazria

אָדָם כִּי יִהְיֶה בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ שָׂאָת

The maamar teaches us that **speech is sacred**—not just a tool for communication, but a **window into the soul**. When we speak, we are drawing from the deepest levels of our being, from the *ayin*, the divine nothingness that transcends thought. This awareness should lead to:

- **Greater care with words:** Guarding one’s tongue becomes not only a moral issue, but a spiritual one—since the power of speech is rooted in the divine.
- **Using speech to elevate:** Whether in prayer, Torah study, or conversation, we should aim to elevate our speech, using it to connect ourselves and others to truth and holiness.
- **Humility:** Even our greatest qualities—intellect, language, spiritual refinement—are ultimately *nothing* before the infinite essence of G-d. This brings deep humility without diminishing our mission.

Chassidic Story (about the Tzemach Tzedek)

Source: *Reshimot Devarim Vol. 1* by R. Yehuda Chitrik, and *Shemuos Vesippurim Vol. 1*

The Story:

When the **Tzemach Tzedek** was still a young boy learning under his grandfather, the Alter Rebbe, he once asked him the following question:

“Why does Hashem need man’s prayers—doesn’t He already know everything?”

The Alter Rebbe did not respond directly. Instead, he instructed his grandson to wait.

Later that day, the Alter Rebbe called the boy into his study and opened a *Zohar*. He pointed to a passage about the power of human speech—how it ascends and creates unifications in the higher worlds. He then said, “You asked why Hashem needs our prayers. It’s not that He *needs* them—it’s that **through them**, *we* become elevated. Our speech touches the deepest levels—far beyond intellect. Even when you don’t understand, your voice connects Above.”

Years later, as Rebbe, the Tzemach Tzedek would often quote that Zohar when explaining this very maamar—that speech comes from *ayin*, from the breath of the heart, and it is through this that man surpasses all creation. He would say, “*Words create worlds, but only when they come from the depths of the heart.*”

This story not only illustrates the central message of the maamar but also reflects the lived experience and spiritual depth of its author—the Tzemach Tzedek—who exemplified the link between human speech and divine essence. **END NOTE]**